

גליון 336
שנה ח' תשע"ט

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למשפחת קלייטן על ראשי לשרתמש בתמונה

סיפורי חז"ל

בשעה שהלך יעקב אבינו לארם נהריים היו מלאכי ארץ ישראל משמרים ומלווים אותו, כיון שהגיע לחוצה לארץ, נסתלקו וירדו אחרים ונתלוו לו, כיון שחזר מלבן, היו אותם המלאכים שנמסרו לו מלווים אותו עד ארץ ישראל, כשהרגישו מלאכי ארץ ישראל שיעקב בא, יצאו לקראתו להתלוות לו, התחילו שתי מחנות עומדים אצל יעקב, מה עשה, שלח מהן בשליחותו, מיד הלכו לקראת עשו ועשו עצמן כשני ראשי גייסות, פגעה בו כת ראשונה שהיו בה ארבע כתות, התנפלו עליו, הכוהו ושרוהו, אמר להם עשו הניחוני שאני בן בנו של אברהם, הוסיפו להכותו, אמר להם הניחוני שאני בנו של יצחק שנעקד על גבי המזבח, הוסיפו להכותו, אמר להם הניחוני שאני אחיו של יעקב שבא מפדן ארם, התחיל מבקש מהם ואמר יעקב אחי בא וזה עשרים שנה שלא ראיתיו, ואני מבקש לראותו, כיון שהוכיר להם את יעקב הניחוהו, אמרו לו, אתה הוא אחיו של יעקב אהבנו, הרי אנו מניחים לך לכבודו ולאהבתו ששאלת לנו בשלומנו, משעזבה אותו הכת הראשונה, פגעה בו כת שנייה ועשו בו כמו שעשתה הכת הראשונה, וכן השלישית וכן רביעית.

(תנחומא וישלח ג')

פרשת השבוע

ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה
(כ"ח י"ד)

מסופר על האדמו"ר ר' יעקב אריה מרדזימין זיע"א, שבא פעם אחת לאחת מן העיירות, נהרו אליו המון רב להקביל פניו. דחק עצמו איש אחד במיוחד להתקרב אליו ככל האפשר, אמר לו רבי יעקב אריה, לך לכל הרוחות, נבהל האיש והתחיל בוכה, אמר לו רבי יעקב אריה למה אתה בוכה? הלא ברכתי אותך בברכת יעקב אבינו "ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה".

וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני
קדם (כ"ט - א')

מסופר: פעם אחת בעת שמחת נישואין כשרקד הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זיע"א את הריקודין של מצוה, בא איש צבא אחד וגם הוא נכנס בעיגול הריקוד, ורצו היושבים לדחפו מהעיגול, אבל הרה"ק מבעלזא לא הסכים, ואמר: איתא על פסוק וישא יעקב רגליו דרומז

על ענין ריקודין, והמשיך הרבי לפרש סיפא דקרא, "וילך ארצה בני קדם" שהאבות הקדושים יורדים למטה בעת הריקודין. וסיים הצדיק בזה"ל "לאזן זיי זעהן וואס מטוט מיט זייערע קינדער" (שיראו האבות הקדושים מה שעושים האומות לבניהם).

וישכב במקום ההוא (כ"ח י"א)

אומר רש"י הקדוש, באותו מקום שכב אבל י"ד שנים ששימש בבית עבר לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה.

מסופר על הרה"ק רבי ישראל מסלנט זיע"א שפעם בא לפניו אדם אחד שהתאונן שאינו יכול לישון בלילה, ונשקפת סכנה גדולה לבריאותו, ובעיקר לעצביו ההולכים ונמתחים עד שלא ידע את נפשו. ענה לו רבי ישראל תוך כדי דיבור, להיפך הרי אתה איש מאושר ומוצלח מאד, הלא יכול אתה להיות נעור כל הלילה וללמוד תורה באין מפריע, ואם כן אשריך וטוב לך.

זמני השבת

זמני יציאת שבת

ירושלים: 5:18 ת"א: 5:19 ר"ת: 5:53

פרשת ויצא

זמני כניסת שבת

ירושלים: 4:04 ת"א: 4:18

הבית כמנסה לרדת לטוף דעתו, אך כעבור רגע התעשת ושטח את בקשתו פעם נוספת בסבלנות רבה. סמקו פניו של בעל האכסניה מחימה, קמץ את אגרופיו, היכה בשולחן בזעם, וצווח: "הסתלק לך מביתי שקרן ונבזה לפני שאפליא בך את מכותי".

פחד אהרן מאיומו ומראהו של בעל האכסניה ולא ניסה אפילו לעמוד על שלו. כיוון שלא היה לאהרן מכר ומודע בכל העיר, החל להסתובב ברחובות הזרים לו, עד שרגליו הוליכו אותו בלי משים אל בית המדרש. נכנס אהרן לבית המדרש ועמד בפתח. כל בית המדרש היה חשוך לבד מפינה אחת שהוארה בעששית, התקרב אהרן לאותה פינה וראה את רבי נחום יושב שם ושוקד על ספריו. "הוא האיש שאוכל להיוועץ עמו" הבויקה במוחו מחשבה. סיפר אהרן לרבי נחום את הקורות עמו מאז נשלח ממוסקבה על ידי זעליג הסוחר, עד מעשה החמס ואיומו של בעל האכסניה. למחרת עם בוקר הלך ר' נחום לבעל האכסניה ושאל אותו בעניין סכום הכסף, הלה משך כתפיו בכעס עצור: "אינני יודע על שום פיקדון" השיב בחימה, אמש פנה אלי הור הלז וביקש ממני סכום כסף עצום שהפקיד בידי כביכול, אך אינני מכיר אותו ועד לאותו רגע לא ראיתי מעולם. חזר רבי נחום אל אהרן בידיעה שאין בכוחו לעזור, עדים להפקדת הכסף בידי בעל האכסניה לא היו, שטר פיקדון אינו בנמצא, וממילא דין תורה לא יפסוק שבעל הפיקדון יקבל את כספו בחזרה, עם זאת כיוון שניכר מדברי אהרן שהוא אומר דברי אמת, יעץ לו ללכת אל האוהל הקדוש של בעל התניא ולבקש שם רחמים, אולי יערה הקב"ה רוח של תשובה בלבו של האכסנאי ויתעורר להשיב את הכסף. עשה אהרן כהצעת רבי נחום ונסע בלב שבור אל האוהל הקדוש שבהאדיטש לעורר עליו רחמים.

היה זה יום רגיל ושרגתי, ולעת צהריים התפנה בעל האכסניה מעיסוקיו בשירות האורחים והלך לאכול את ארוחת הצהריים, כאשר קרה לפתע דבר מופלא ונדיר, עוד האכסנאי מסתדר על מקומו לקראת הארוחה, קפצה לפתע על השולחן חולדה גדולה דוחה ומגעילה, וקבעה לה מקום מול צלחתו. נסוג בעל האכסניה ממקומו בבהלה ופניו חוורו מבושה לפני אורחיו, כעבור רגע קצר החל לנפנף בידי ובמטפחתו לעבר החולדה הנועות כדי לגרשה, אך זו רבצה במקומה לא נעה ולא זעה, ואך התכרבלה במקומה במנוחה ושלווה. יצא בעל האכסניה מכליו והטיח לעברה את ידו, אך זו זינקה בתגובה לעבר צווארו ונעצה בחזקה את ציפורניה, זעקה חנוקה נמלטה מפי האיש והוא איבד את שיווי ממשקלו ונפל. הסובבים שהביטו כל העת בנעשה, ניסו לנתק את היצור הלזה שנדבק לצוואר של מארחם, אך אותה חיה קטנה המשיכה לנעוץ את ציפורניה ולא הרפתה עד כדי סכנה לחייו, הבינו הכל שלא אירוע שבגדר הטבע הוא זה ויש דברים בגו.

לך נא אל האוהל הקדוש ובקש מחילה גמורה

הרה"ק רבי דב בער האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש זיע"א, נולד ביום ט' בכסלו תקל"ד ונפטר ביום ט' בכסלו תקפ"ח. בהיותו בן חמש עשרה נתמנה על ידי אביו הרה"ק "בעל התניא" זיע"א למדריך אברכים באי ביתו של אביו. אף דברי התעוררות לחסידים השמיע בשם אביו, ואז ראו בו את המנהיג המתאים ביותר למלא את מקום אביו. ואמנם עם פטירת הרב בעל התניא הוכתר לממשיך דרכו והתיישב בליובאוויטש. בשנת תקפ"ז נאסר בעיר וויטעבסק וישב כחדשיים במאסר, סיבת המאסר היתה מלשינות בפני הממשלה הרוסית שהרב תומך בשולטן הטורקי ואף שולח לו כסף. בעשרה בכסלו שוחרר ממאסרו ונסע לעיר המרפא קארלסבד.

בדרך נסיעתו ביקר אצל הגה"ק רבי עקיבא אייגר זיע"א שחלק לו כבוד רב, אחר כך בא להאדיטש לימים הנוראים שנת תקפ"ח, ונתקבצו לשם החסידים מכל הסביבות, ודרש הרבה בבית המדרש שלפני קבר אביו. פעם אחת הלך להשתטח על ציונו של אביו ושהה שם זמן רב. ואחר כך יצא משם בשמחה רבה ופניו שוחקות ואמר: "פעלתי מאאמו"ר נ"ע שיפטרני מהרבנות". החסידים חשבו שכוונתו הוא שיסע לארץ הקודש כי השתוקק לכך תמיד, ואמרו לו למה ידבר אדוננו כדברים האלה, איך יעזוב אותנו כצאן בלי רועה? והשיב להם "הלא עמכם חתני הרמ"מ הוא אדמו"ר בעל הצמח צדק, הוא יהיה לכם לרועה נאמן" אחר כך נסע דרך עיר ניאזין ושם נחלה מאד ונסתלק לבית עולמו ביום ט' כסלו תקפ"ח כשהוא בן נ"ד שנה בדיוק.

מסופר: פעם התאספו מספר חסידים סביב רבי מנחם נחום בנו של הרה"ק האדמו"ר האמצעי זיע"א ושמעו סיפור מבהיל ומרעיש נפש שאירע עמו. באחד מימי היריד שהתקיים בקיץ האחרון הגיע לניעזין פקיד יהודי בשם אהרן, איש אמונו של זעליג הסוחר הידוע ממוסקבה, ובידו אלף רובל לקניית סחורה עבור אדונו. העיסקה נכתבה ונחתמה עוד קודם לכן בין הצדדים, ולא נותר לאהרן אלא למסור את המזומנים וליטול את הסחורה. כיוון שהגיע לניעזין שעה קלה קודם כניסת השבת, בחר באכסניה הראשונה שנודמנה לו, כיוון שלא רצה להחזיק את הכסף ברשותו, הפקיד אהרן את אלף הרובל בידי בעל האכסניה, ואהרן לא היסס להפקיד בידיו את הממון, הלה בעל זקן נאה היה וסבר פנים מעורר אמון. בצאת השבת ניגש אהרן אל בעל האכסניה כדי ליטול הימנו את ממונו בחזרה, אך בעל האכסניה הביט בו בפנים מתפלאות ומשך בכתפיו בתמיהה: על איזה פיקדון כבודו מדבר? שאל. אהרן התבלבל והציץ בפני בעל

משל ונמשל

גם ה' יתן הטוב וארצנו תתן יכולה

חסד ואמת נפגשו וצדק ושלוש נשקו, אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף, גם ה' יתן הטוב וארצנו תתן יכולה (תהלים פ"ה – י"א) הנה לכאורה פרנסתנו ממה נפשך, דאם נעמוד הכל על דין תורה הלא ירבו מחלוקת בישראל שדוחה מאה פרנסות, והשם גבולך שלום חלב חטים ישיביעך, ואם נעבור הכל על מדותינו ונתפוס לפנים משורת הדין, ירבו עזי פנים ואין הגשמים נעצרים אלא בשביל עזי פנים (תענית ז') נמצא ממה נפשך פרנסתנו מקופחת ח"ו.

משל לשני מלכים שהיו מתגרים זה בזה עד שזה שלח בני מדינתו של זה והיו הורגים זה את זה. פגע בהם פקח אחד אמר לו מה לך מלוכש בכובע ושריון וחרבך על ירכך? אמר לו להרוג פלוני אויבי, אמר לו ומה עשה והלא מעולם לא ראיתיו ולא עשה לך רע? וכי מפני שמלכי ומלכך מתגרים זה בזה אתם נעשים אויבים זה לזה עד להרוג? אך התשובה על זה כך, המדינה היא ליושביה כגון בני אדם רוצים בארצם ולא יעבור עליהם ישמעאל, ואם בוא יבוא הרי הוא שונאם ומכאן החיוב לכל בני אדם ללחום נגדו וכן בהיפוך, אלא שהמלך הוא המנהיג ואפוטרופוס של כל אומה ומה שהמלך זה עושה למלך זה הרי זה ממילא נוגע כאילו כל המדינה התריסו נגדו. הנה חסד ואמת הם ב' דברים סותרים כי חסד הוא לפנים משורת הדין והאמת הוא להעמיד הכל על דין תורה, אמנם הצדק והשלוש אינם סותרים זה את זה כי מי שני שניהגו הכל בצדק יושר וגם בשלוש. אמנם מ"מ אמר קרא חסד ואמת נפגשו זה בזה במלחמה ערוכה, כי חסד ואמת סותרים זה את זה, ועל ידי זה צדק ושלוש נשקו מלשון נשקו בר דהיינו כלי זין, שע"י ששני מלכים חסד ואמת פגשו זה בזה ע"ז צדק ושלוש הולכים מזוינים ערוך כאיש למלחמה מטעם הנ"ל, כי צדק תלי באמת ושלוש תלי בחסד, אך אמר מ"מ אמת מארץ תצמח, לעולם נעשה את שלנו להתנהג באמת. אמנם וצדק משמים נשקף שהשם יתן בלבם הצדק ואז גם ה' יתן הטוב וארצנו תתן יכולה שתהיה פרנסה טובה לישראל.

(הגה"ק ה'חתם סופר" זיע"א)

רגע ארוך חלף כאשר גניחתו של בעל האכסניה הסבה אליו את תשומת לבם של הנוכחים, סימן להם האכסנאי באצבעו, וכשגחנו לעברו אמר להם, יודע אני בשל מה הגיעה אלי הצרה הגדולה הזאת, הדבר בא עלי משום שמעלתי בכספי הפיקדון שנתן בידי אהרן, כן אלף רובל כסף נתן בידי לפני כניסת השבת ואני הכחשתי זאת בצאת השבת במצח נחושה. החליפו הנוכחים זה עם זה מבטים של הבנה, שהרי הכירו מכבר את מעלליו של בעל האכסניה אך הווידוי הפתיעם, ציפו הכל שבעקבות הווידוי תרד החולדה מקרבנה. אך זו לא סרה ממנו והמשיכה ללפות את צווארו.

הבינו הכל כי משמים נשלחה אותה חולדה לתקן את הטעון תיקון ואין כל סיכוי להסירה מגופו של האיש עד שהתיקון ייעשה, דומה שגם האכסנאי הבין זאת, שכן רמו לנוכחים בכוחות לא לו, וכשקרבו לעברו אמר: לכו ובקשו בשמי את מחילתו של הצדיק רבנו מנחם נחום שהעזתי פני כנגדו, והתכחשתי בחציפות לאוהרתו, מהרי, חוסו עלי והסירו ממני את הקללה האימה הזאת שדבקה ליצוארי. לא חלפה שעה ארוכה כשדמותו ההדורה של רבי נחום נראתה בפתח, נכנס הצדיק וקרב אל האכסנאי, וכשראה את החולדה לופתת בעקשנות את גרונו של האומלל, הרצינו פניו ביתר שאת. עוד רגע, ורבי נחום רכן מעל האכסנאי ולחש ברצינות עמוקה: מחול לך! מחול לך! וחזר והתבונן בציפייה באיש ובחולדה. אך זו לא זעה כמלוא נימה. חוורו פניו של רבי נחום ועיניו הצטמצמו במחשבה חוקרת, לבסוף נשם עמוקות והתכופף לעבר האכסנאי ושאל אותו: אמור נא לי שמא הטחת דברים כלפי אבא האדמו"ר האמצעי זיע"א? גניחה עמוקה נשמעה בחדר, חדי עין הבחינו אף מקצה החדר בהנהון הקל שנענע האכסנאי, אם כן הזדקף רבי נחום בהקלה, לך נא אל האוהל הקדוש ובקש מחילה גמורה. מיהרו הנוכחים לשאת את האכסנאי אל האוהל הקדוש, משהגיע והונח למרגלות הציון הקדוש, פרץ האכסנאי בבכייה קורעת לבבות וביקש מחילה גמורה, בהבטיחו כי מעתה והלאה יעשה את הישר ואת הרצוי בעיני אלוקים ואדם. לא הספיק האכסנאי לסיים את דבריו, כשהחולדה זינקה לפתע בזריזות רבה, ובטרם הספיקו הנוכחים הנרגשים אפילו למצמץ, נעלמה באפלוליתה של מחילה קטנה בזווית ביתו של האוהל הקדוש.

צ'ין אדם לחברו

זהירות בקיפוח פרנסתם של אנשים אחרים

רבי משה קרמר גאב"ד וילנא זיע"א, קיבל את שם משפחתו קרמר (באידיש חנווני), על היותו חנוני, אשתו ניהלה את העסקים ואילו הוא ישב ועסק בתורה. כשאנשי וילנא עמדו על גדלותו הרוחנית, מינהו לרב עליהם. הוא הציג תנאי שלא יקבל משכורת מקופת הציבור וימשיך להסתפק מהכנסות אשתו בחנות. אנשי וילנא שרצו להיטיב עם רבם היו נוהרים לחנותה של הרבנית ורוכשים ממנה סחורה במיטב כספם. חשש הרב לקיפוח פרנסתם של יתר החנונים בעיר, ישב וערך את חשבון ההוצאות הדרושות לו לכלכלת ביתו מדי שבוע, ואמר לאשתו שכאשר תיווכח ממהלך הפדיון בחנות שיש לה כדי פרנסת הבית, מיד תסגור את החנות, ואף אם יהיה זה ביום ראשון בשבוע, ויתר ימי השבוע תהיה החנות סגורה, מכיוון שגם חנונים אחרים צריכים לחיות.

לפחות לעשות טובה לזולת

מסופר: פעם ביקר הרה"ק רבי דובער האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש זיע"א, (יומא דהילולא ט' כסלו) אצל רבי יצחק אייזיק מהומיל זיע"א שהיה אחד מגדולי החסידים עובדי השם. אברכי העיר התלוננו לפניו

שרבי אייזיק לא מקרב אותם ותמיד עסוק עם עצמו. "רבי אייזיק, מדוע אינך מקרב את האברכים ולומד עמם חסידות?" שאל הרבי. "בקושי יש לי זמן לעסוק בעבודת השם האישית שלי, איך אוכל להתעסק עם יהודים אחרים?" השיב בשאלה. "אייזיל, אייזיל", אמר לו הרבי, "למד ממני. כשאני רואה שעם עצמי אינני מסוגל לעשות מאום, אשתדל לפחות לעשות טובה לזולת."

הגאון רבי עקיבא איגר לא שכח מסופר: כשבא אל הגה"ק רבי עקיבא איגר זיע"א איש עני ונוקק שציפה לחסדי אחרים, אם היה הדבר בעירו, הוא דיבר עם האנשים שצריך לדבר עמם, אם העני התגורר בעיר אחרת, היה מיד כותב רבי עקיבא איגר מכתב, ועורר לחמול עליו. מעשה שבא אליו יהודי, וביקש ממנו שיכתוב עבורו מכתב המלצה אל קרובו הגר בעיר אחרת, אולם ביקש שהמכתב לא יכתב עכשיו, כי אם כעבור תשעה חודשים בזמן שישא אותו קרוב אתו, לדעת המבקש, אותה שעה תהיה עת רצון לרכך את לב קרובו שייטיב עמו. טרדותיו המרובות של רבי עקיבא איגר לא השכיחו את הבטחתו, וביום החתונה קיבל הקרוב מכתב.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ט' כסלו
הרה"ק רבי דובער ב"ר שניאור זלמן (האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש - תקפ"ח)
הרה"ק רבי משה מסלוויטא ב"ר פינחס מקאריץ (תקצ"ח)
יום ראשון י' כסלו
הרה"ק רבי פינחס מנחם אלעזר מפילץ (שפתי צדיק) ב"ר בנימין אליעזר (תרפ"א)
הגה"צ רבי איסר זלמן מלצר ב"ר ברוך פרץ (תשי"ד)
יום שלישי י"ב כסלו
רבי שלמה ב"ר יחיאל (המהרש"ל - של"ד)
הרה"ק רבי אברהם דוב מאברייטש ב"ר דוד (בת עין - תר"א)
יום רביעי י"ג כסלו
האמורא רבינא בן רב הונא (ד"א רל"ו)
הרה"ק רבי שלמה זלמן (יוסף) מוילעפאלי ב"ר אברהם (אליהו) (תרי"ח)
הרה"ק רבי דב בער מליעווא ב"ר ישראל מרווין (תרל"ו)
הרה"ק רבי ישראל ממודוץ ב"ר שמואל אליהו (תרפ"א)
הרה"ק רבי ישראל מטשארטקוב ב"ר דוד משה (תרצ"ד)
יום חמישי י"ד כסלו
ראובן בן יעקב משבטי קה (ב"א - שי"ח)
הרה"ק רבי מנחם נחום משטיפינעשט ב"ר ישראל מרווין (תרכ"ט)
יום שישי ט"ז כסלו
רבינו הקדוש רבי יהודה בן רבן שמעון (ג"א תתקנ"ג)
הרה"ק רבי דוד ב"ר יצחק מסקווירא (תר"פ)
זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטובין שליט"א
מו"ס "גם אני אודך" ומפרסם יוסף הדר"ם על המצוות.

מים אחרונים (ג)

א) לכתחילה יטול ידיו למים אחרונים עד סוף קשרי האצבעות עם פיסת היד. (ביאור הלכה סימן קפ"א בד"ה עד).

ב) אם התלכלך כל היד מהאוכל, צריך ליתול כל היד. (משנה ברורה שם ס"ק י')

ג) לפני שנטול מים אחרונים, יאמר, הריני רוצה לקיים מצות מים אחרונים, לקיים מצות רבותינו וזכרונם לברכה שאמרו, והייתם קדושים, זו מים אחרונים, ולקיים מצות לא תעשה, כל אשר בו מום לא יקרב להקריב, ויהי רצון שבכוח זו הנטילה יסתלקו כל כוחות החיצונים הדבוקים בידי ובאצבעותי, ואזכה להתקדש לפני בוראי יתברך שמו, לשם יחוד וכו'. (שלחן הטהור, סדר השלחן, דף רכ"ט ע"ב)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ

הר"ר חיים יוסף צבי ברוך זילבר זצ"ל
ב"ר יחיאל מאיר
נלב"ע כ"ה אלול תשע"ח תנצב"ה

נדבת הר"ר משה הלפרט הי"ו
לע"נ אביו ידידינו הבלתי נשכח
הר"ר שמואל ב"ר מרדכי ע"ה
נלב"ע ט' כסלו תש"ן תנצב"ה